

ΟΜΙΛΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

Δύναμη

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΝΔΟΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΠΑΛ

ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

1ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

Η κατανόηση κειμένου είναι ζήτημα δημοκρατίας

Την αχίλλειο πτέρνα της εκπαίδευσης δεν χρειάζονταν οι απογοητευτικές επιδόσεις των Ελλήνων μαθητών στον διαγωνισμό της PISA(1) για να την **αντιληφθούμε**. Αυτό που ονομάζουμε παιδεία είναι στην πραγματικότητα ένας μηχανισμός αποθήκευσης πληροφοριών ο οποίος ισοπεδώνει κάθε δημιουργική ικμάδα(2) του εφήβου. Δεν τον εκπαιδεύει ούτε να τις **αξιολογεί** ούτε να τις ιεραρχεί.

Τι θα πει είμαι καλός στην Ιστορία; Θα πει ότι έχω την ικανότητα να απομνημονεύω δεκάδες σελίδες από το βιβλίο της Ιστορίας από το οποίο αντλείται η εξεταστέα ύλη και από το οποίο εξαρτάται η προαγωγή μου ή η εισαγωγή μου σε κάποια πανεπιστημιακή σχολή. Δεν αναφέρομαι τυχαία στην Ιστορία. Δεν τη διδάσκουν ιστορικοί. Τη διδάσκουν φιλόλογοι, ακόμη και καθηγητές Γαλλικών. Οπότε κι αυτοί χρησιμοποιούν ως βοήθημα το βιβλίο, το οποίο δεν έχουν την επιστημονική επάρκεια να κρίνουν. Το ακολουθούν κατά γράμμα δίνοντας το «καλό παράδειγμα» στους μαθητές τους. Το αποτέλεσμα είναι ότι μετά το πέρας της δοκιμασίας ο έφηβος

ακούει Ιστορία και το βάζει στα πόδια. Και με ποιον τρόπο διδάσκεται η λογοτεχνία; Σαν μάθημα ανατομίας στο νεκροτομείο. Πληροφορίες για τη δομή των κειμένων. Η αισθητική δύναμη και η γλωσσική πλαστική είναι καλυμμένες κάτω από τον ποδόγυρο, σαν τους γυναικείους αστραγάλους στη βικτωριανή εποχή.

Το ζητούμενο είναι η κατανόηση κειμένου. Τι θα πει κατανόηση κειμένου; Θα πει ότι διαβάζω ένα κείμενο ή ακούω έναν αρθρωμένο λόγο και έχω τα **εργαλεία** να αξιολογήσω τις πληροφορίες και τη σκέψη που τις συνέχει, κοινώς να τις αφομοιώσω, να τις κάνω δικές μου και να απορρίψω ό,τι περισσεύει. Αν μάλιστα συνυπολογίσουμε στα σμήνη των πληροφοριών το Διαδίκτυο και την κοινωνική δικτύωση, αντιλαμβανόμαστε ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε έναν Λεβιάθαν(3). Επικεντρώνουμε την **προσοχή** μας στα fake news. Παραγνωρίζουμε, όμως, τη σημασία της πληροφορίας που είναι μεν αληθινή, αλλά δημιουργεί μια στρεβλή αντίληψη της πραγματικότητας. Κοινώς την κατανόηση κειμένου.

Τι μέλλει γενέσθαι; Ιδέα δεν έχω. Το μόνο που ξέρω είναι ότι η εκπαίδευση χρειάζεται να βγει απ' το νεκροτομείο. Οι αναπηρίες της απειλούν τη χώρα, όπως την απειλεί και το δημογραφικό. Λένε ορισμένοι ότι τα αποτελέσματα των Πανελλαδικών είναι ο καλύτερος τρόπος αξιολόγησης των σχολικών μονάδων. Ακόμη κι αν παρακάμψουμε τη σημασία των φροντιστηρίων και των ιδιαιτέρων, αναρωτιέμαι πώς δεν τους περνάει απ' το μυαλό ότι οι Πανελλαδικές αξιολογούν, ως επί το πλείστον, την ικανότητα αποστήθισης των υποψηφίων. Πάντως δεν αξιολογούν τις δημιουργικές τους ικανότητες. Η μέση εκπαίδευση και οι Πανελλαδικές είναι ένα κλειστό σύστημα που αναπαράγει τον εαυτό του.

Δεν είμαι εκπαιδευτικός. Όμως η εκπαίδευση δεν ανήκει μόνο στους εκπαιδευτικούς. Είναι κοινωνικό αγαθό, όπως και η υγεία, και μας αφορά όλους. Όταν διαπιστώνουμε πως είμαστε λειτουργικά αναλφάβητοι στην κατανόηση κειμένου, σημαίνει ότι δεν μαθαίνουμε να διαβάζουμε. Και πώς μάθαμε, όσοι μάθαμε να διαβάζουμε; Με την ανάγνωση της λογοτεχνίας - με την ευρεία σημασία του όρου. Από την αναβάθμιση της λογοτεχνικής ανάγνωσης, του μεγάλου Θησαυροφυλακίου και της γλώσσας αλλά και της **σκέψης**, οφείλει να ξεκινήσει η ανάταξη

της μέσης εκπαίδευσης. Ποιος όμως θα αναλάβει το έργο; Επί δεκαετίες τώρα οι διδάσκοντες είναι χρήστες «εγχειριδίων ανατομίας». Πόσοι μπορούν να μεταδώσουν στους μαθητές τους τη γοητεία του Τσίρκα ή του Ζορμπά; Τους λέω γιατί μου προσάπτουν ότι αναφέρομαι συνέχεια στον Βιζυηνό και στον Παπαδιαμάντη. Για να τη μεταδώσουν πρέπει να την έχουν αισθανθεί οι ίδιοι. Κι αυτοί, δυστυχώς, είναι παιδιά ενός σχολείου που αδιαφορούσε για τη λογοτεχνία.

Η κατανόηση κειμένου είναι θέμα δημοκρατίας. Η δημοκρατία στηρίζεται στην πειθώ. Χωρίς κατανόηση δεν λειτουργεί η πειθώ. Οπότε μην απορείτε αν οι νεότεροι -και όχι μόνον- είναι τόσο ευάλωτοι απέναντι στον λαϊκισμό. Δεν ευθύνεται μόνον το Διαδίκτυο. Ευθύνεται και η εκπαίδευση.

1. Το Διεθνές Πρόγραμμα PISA έχει σκοπό την Αξιολόγηση των Μαθητών
2. Στοιχείο ζωτικότητας, δυναμισμός, μαχητικότητα.
3. Βιβλικό θαλάσσιο τέρας. Κολοσσιαίο και τερατώδες κατασκεύασμα (μεταφορικά).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

A1.

α. Να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια, σε 60-80 λέξεις, το περιεχόμενο των τριών τελευταίων παραγράφων (9 μονάδες).

β. Να εντοπίσετε στην προτελευταία παράγραφο δύο χωρία παραδειγμάτων και να δικαιολογήσετε τη χρήση τους (6 μονάδες).

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

A2.

α. Να βρείτε δύο περιπτώσεις μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας (5 μονάδες).

β. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: αντιληφθούμε, αξιολογεί, εργαλεία, προσοχή, σκέψης (μονάδες 10).

Μονάδες 15

3^η δραστηριότητα

A3. Αξιοποιώντας το κείμενο, καθώς και τις προσωπικές σας γνώσεις και εμπειρίες να συντάξετε άρθρο (200-250 λέξεων), που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, στο οποίο θα παρουσιάσετε προβλήματα της εκπαίδευσης.

Μονάδες 20

2ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

Εγκώμιο στη μάθηση

Μάθαινε και τ' απλούστερα!

Γι' αυτούς που ο καιρός τους ήρθε

ποτέ δεν είναι πολύ αργά!

Μάθαινε το αβγ, δε σε φτάνει,

μα συ να το μαθαίνεις!

Μη σου κακοφανεί!

Ξεκίνα!

Πρέπει όλα να τα ξέρεις!

Εσύ να πάρεις πρέπει την εξουσία.

Μάθαινε, άνθρωπε στο άσυλο!

Μάθαινε, άνθρωπε στη φυλακή!

Μάθαινε, γυναίκα στην κουζίνα!

Μάθαινε, εξηντάχρονε!

Εσύ να πάρεις πρέπει την εξουσία.

Ψάξε για σχολείο, άστεγε!

Προμηθεύσου γνώση, παγωμένε!

Πτεινασμένε, άρπαξε το βιβλίο: είν' ένα όπλο!

Εσύ να πάρεις πρέπει την εξουσία!

Μην ντρέπεσαι να ρωτήσεις, σύντροφε!

Μπέρτολτ Μπρεχτ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

B1. Σε ποιους, κατά τη γνώμη σου, το ποιητικό υποκείμενο απευθύνει την προστακτική «μάθαινε» και γιατί; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 60-80 λέξεις.

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

B2.

α. Το ποίημα ανήκει στην παραδοσιακή ή στη μοντέρνα ποίηση ; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορά σε δύο χαρακτηριστικά. (μονάδες 6).

β. Να εντοπίσετε μέσα από το κείμενο τρία ρήματα σε β' ενικό προστακτικής και να δικαιολογήσετε τη χρήση τόσο του προσώπου όσο και της έγκλισης (μονάδες 9).

Μονάδες 15

3^η δραστηριότητα

B3. Η μάθηση έχει για όλους μας ανεκτίμητη αξία. Σε ένα κείμενο, 100-150 λέξεων, να αναφέρετε την προσφορά της στα ενήλικα άτομα.

Μονάδες 20

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ !!!